21.8.2019

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@stm.fi

STM049:00/2019

LUONNOKSESTA LAIKSI TERVEYDENHUOLTOLAIN MUUTTAMISESTA – ASIANTUNTIJALAUSUNTOJEN ANTAMINEN

Lääkäriliitto kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon asiasta. Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan lisättäväksi terveydenhuoltolakiin uusi pykälä, jolla velvoitettaisiin Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri järjestämään valtion maksamaa korvausta vastaan oikeusistuimien pyytämien asiantuntijalausuntojen antaminen.

Kuten esitysluonnoksessa todetaan, nykyinen tilanne, jossa oikeusistuimet eivät saa käsittelemiensä asioiden ratkaisemiseksi tarpeellisia asiantuntijalausuntoja, on kestämätön. Lausuntojen antamista ei ole säädetty tällä hetkellä minkään organisaation tehtäväksi. Asiantuntijalausuntojen laatiminen ei myöskään ole kuntien terveydenhuollon järjestämisvelvoitteen piiriin kuuluvaa toimintaa.

Lääkäriliitto kannattaa esitettyä ratkaisua. Asiasta on tarpeen säätää lailla, jossa samalla säädetään toiminnan kustannusten korvaamisesta. Paras lääketieteellinen osaaminen eri lääketieteen erikoisaloilta on maassamme eittämättä yliopistosairaaloissa, joten luontevaa on, että toiminta on yliopistosairaanhoitopiirien vastuulla. Liitolla ei myöskään ole huomauttamista järjestämisen keskittämisestä Pohjois-Savon sairaanhoitopiirille.

Asiantuntijalausuntojen määräarvioinnista

Oikeusistuimien pyytämien lausuntojen määrä on vaihdellut, kuten esityksessä todetaan, viime vuosina huomattavasti. Tarjonnan vähetessä on kysyntäkin vähentynyt, joten kovin tarkkoja arvioita on luotettavasti mahdoton antaa. Niinpä esityksessä onkin päädytty varsin laajaan haarukkaan 80-200 lausuntopyyntöä vuodessa. Esitettyjen aiempien vuosien tilastojen perusteella määräarvio kuulostaa oikeansuuntaiselta.

Lausuntojen kysyntä voi jatkossakin huomattavasti vaihdella, mm. lausuntojen saamisen helpottumisen vuoksi. Onkin tärkeää seurata lausuntopyyntöjen määrän kehitystä, mikä esityksessä onkin otettu huomioon säätämällä kahden vuoden siirtymäaika, jolloin määräarvio (lausuntopyyntöjen laskutus) tapahtuu kaksi kertaa vuodessa. Koska hoitokäytännöissä ja muutenkin lääketieteen paradigmassa tapahtuu jatkuvasti muutoksia, on esitetyn siirtymäajan jälkeenkin syytä jatkuvasti arvioida tilanteen kehitystä ja tarvittaessa reagoida asiaan.

Asiantuntijalausuntojen korvaamisesta

Esitysluonnoksen mukaan toiminnasta maksetaan valtion korvaus järjestämisvastuulliselle Pohjois-Savon sairaanhoitopiirille. Kuten esityksessä on todettu, kustannuksia aiheutuu toiminnan koordinoinnista, lausuntojen laatimisesta ja mahdollisista asiantuntijakuulemisista tuomioistuimissa sekä siihen

valmistautumisesta. Kustannusten suuruuteen vaikuttaa sekä lausuntopyyntöjen määrä että niiden laatimiseen kuluva työmäärä. Korvausten suuruudesta on tarkoitus säätää STM:n asetuksella.

Tarkoituksena on, että asiantuntijoina toimivat yliopistollisten sairaanhoitopiirien viroissa työskentelevät lääkärit, ainakin ensisijaisesti.

Lausuntojen laatimisen kustannuksia on arvioitu Vakuutusoikeuden asiantuntijajäsenilleen maksamien lausuntopalkkioiden perusteella (400-1200 euroa, yhden lausunnon keskihinta sivukuluineen 760 euroa). Tältä pohjalta on päädytty arvioon 800 euron kustannuksesta suppeasta lausunnosta ja 1500 euron kustannuksesta laajasta lausunnosta. Tämän lisäksi korvattaisiin asiantuntijakuulemisesta tuntiperusteisesti; tuntihinta-arvioksi on esitetty 50-80 euroa.

On mahdotonta ottaa tarkkaan kantaa tehtyjen kustannusarvioiden oikeellisuuteen, joskin Vakuutusoikeuden maksamien palkkioiden suuruusluokka luonnollisestikin on yksi arviolähtökohta. Kuitenkin arviomme mukaan Vakuutusoikeuden pyytämissä asiantuntijalausunnoissa lääketieteelliset kysymykset ja selvittelyt lienevät pääasiallisesti selkeämpiä kuin Korkeimman oikeuden tarvitsemien lausuntojen kohdalla. Aiemmin TEO:n/Valviran pysyvien asiantuntijoiden palkkiopäätöksessä oli huomioitu erillisportaana ”poikkeuksellisen vaativa lausunto ja selvitystyö”, jonka hinnoittelu oli jo vuonna 2002 1200-2200 euroa. Voisikin olla tarkoituksenmukaista ottaa lausuntohinnoitteluun suppean ja laajan lausunnon lisäksi kolmanneksi portaaksi ”erittäin laaja” asiantuntijalausunto. Esityksessäkin tuodaan esille, että lausuntojen laatiminen voi vaatia useamman asiantuntijan osallistumista.

On myös syytä huomata, että lausuntojen laatijoina toimivat yliopistosairaaloiden viroissa toimivat erikoissairaanhoidon huippuasiantuntijat. Lääkäriliiton tilastojen mukaan (Tilastokeskus, Kuntasektorin palkat 2015, https://www.laakariliitto.fi/site/assets/files/5221/palkkataso_laakari.pdf) jo neljä vuotta sitten yliopistosairaaloiden ylilääkäreiden ylimmän desiilin säännöllisen työajan kuukausiansio oli vähintäänkin noin 9000 euroa. Oletettavasti lausuntojen laatijat kuuluvat lähinnä tähän ryhmään. Ottaen huomioon työnantajan sivukulut tuo palkkataso tarkoittaisi suppeasta lausunnosta tehdyn hinta-arvion osalta enintään noin kymmenen ja vastaavasti laajan lausunnon osalta enintään noin 20 tunnin asiantuntijatyöpanosta. Vastaavasti asiantuntijakuulemisten tuntihinta-arvio vaikuttaa ainakin jossakin määrin alimitoitetulta.

Kustannustasoa onkin syytä seurata mahdollisimman ajantasaisesti, samoin kuin lausuntojen antamisen vaatimaa työmäärää.

Kunnioittaen

SUOMEN LÄÄKÄRILIITTO ry

SAMULI SAARNI
PUHEENJOHTAJA

HEIKKI PÄRNÄNEN
JOHTAJA